

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

18/5125-17

20. februar 2019

Tillegg til tildelingsbrev. Ny satsing på planforskning under DEMOS 2019.

1. Innledning og bakgrunn

Vi viser til tildelingsbrev av 15. januar 2019 og dialog og møter med Forskningsrådet 31. oktober og 6. desember 2018, samt 11. januar 2019.

Forskningsprosjektet EVAPLAN 2008 ble sluttført i 2018. Som angitt i tildelingsbrevet ønsker departementet at forskningsinnsatsen på planfeltet videreføres fra 2019:

"Forskningsinnsatsen på planfeltet vert vidareført frå 2019. EVAPLAN 2008 er sluttført i 2018. Det er til saman stilt 8,4 mill. kroner til rådvelde til prosjekt under DEMOS knytt særskilt til forskning innafor planfeltet. Departementet vil i samarbeid med Forskningsrådet sjå nærare på innretning og innhald i ein ny fase av planforskinga under DEMOS. Målsetjinga er å kunne lyse ut midlar knytt til dette i 2019."

Det følgende er Kommunal- og moderniseringsdepartementets og Forskningsrådets omforente forståelse av innretning og innhold.

2. Videre oppfølging

Søknadstype og utlysningstidspunkt

I samråd med Forskningsrådet har departementet konkludert med at midlene til ny planforskning lyses ut under søknadstypen Samarbeidsprosjekter. Denne typen prosjekter skal stimulere til og støtte samarbeid mellom forskningsmiljøer og brukere. Vi vil kunne få

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling

Saksbehandler
Anne Beate
Tangen
22 24 59 66

utviklet ny kunnskap og bygget kompetanse og kompetansemiljøer som samfunnet og/eller næringslivet trenger for å møte viktige samfunnsutfordringer.

Potensielle søkere fikk et varsel om utlysningen gjennom en nyhet på Forskningsrådets hjemmeside før jul. Full utlysning av samarbeidsprosjekter ble publisert medio februar 2019. Søknadsfrist er 10. april, og bevilgningene skal etter planen tildeles i desember 2019. DEMOS lyser også ut forskerprosjekter, og også her vil det være anledning til å søke på planrelaterte prosjekter, men da innenfor andre rammer.

Økonomi og varighet

Forskningsrådet tildeles 8,4 mill. kroner til ny planforskning gjennom tildelingsbrevet for 2019. Under forutsetning av at Stortinget bevilger tilsvarende årlige beløp til samme formål fram til og med 2024, som er sluttåret for DEMOS sin programperiode, vil totalsummen være 50,4 mill. kroner. I årets utlysning er rammen for Samarbeidsprosjekter innenfor planforskning totalt 20 mill. kroner. Samarbeidsprosjektene har en varighet på 3-4 år. Dette vil eksempelvis kunne gi midler til to store eller ett stort og to mindre prosjekter i første utlysning. Det innebærer at resterende beløp (ca. 30 mill. kr.) kan lyses ut i en ny runde med planforskning fra 2020-2024. Runde to kan dermed baseres på hvor godt prosjektene fra den første utlysningen dekker opp det vi har satt opp som formål og tematiske føringer for satsingen. Dette vil kunne gi rom for justeringer i innretningen av en ny utlysning, og gi mulighet for å bevilge ytterligere tre til fire prosjekter.

Innhold og tema for utlysningen

Vi legger til grunn at utlysningen av søknadstypen Samarbeidsprosjekter inneholder en del standard formuleringer knyttet til krav til søknaden og søkerne. Kravene som gjelder brukermedvirkning er sentrale. Søkere må videre ha en plan for formidling og brukerdialog i gjennomføringen av prosjektet som ivaretar behovet for en bred erfaringsspredning; gjennom publiseringer, nettbaserte løsninger og workshops/seminarer rettet mot relevante målgrupper. De skal også ha en plan for tilbakeføring av resultater til beslutningstakere og andre sentrale aktører, slik at det blir mulig å forbedre tiltak og prosesser. Prosjektene skal også bidra til å styrke det forskningsbaserte grunnlaget for utdanningene innenfor planfeltet.

Departementet ønsker for øvrig å gi en tydelig føring på formål og hovedtemaer for utlysningen. Som faglig bakgrunn for relevante kunnskapsbehov har vi tatt utgangspunkt i Kommunal- og moderniseringsdepartementets forskningsstrategi, resultater fra og mulig oppfølging av EVAPLAN, samt tilsvarende for det vi har fått gjennom SIS NIBR. De to siste ble avsluttet i 2018. Vi har også sett hen til anmodningsvedtaket fra Stortinget i tilknytning til behandlingen av Meld. St. 18 (2016-2017) Berekraftige byar og sterke distrikt der "Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å øke utdanningskapasiteten i offentlig planlegging." Forskning vil være ett av flere relevante virkemidler for å følge opp dette vedtaket. I samråd med Forskningsrådet har vi formulert nedenstående formål og tematiske føringer for utlysningen.

3. Formål og tematiske føringer

Forskningen skal bidra til å utvikle det kunnskapsgrunnlaget som må ligge til grunn for planlegging etter plan- og bygningsloven, for å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling. Forskningen skal belyse og gi økt forståelse for hvordan ulike samfunnsinteresser og markedsmekanismer virker sammen og brytes mot hverandre, og påvirker den fysiske planleggingen. Forskningen skal særlig bidra til å belyse betydningen av de juridiske virkemidlene i plandelen. Effektivitet og gjennomføringskraft i planleggingen er essensielt. Forskningen skal bidra til kunnskap som kan brukes av politikere, forvaltningen og andre samfunnsaktører.

Forskningen skal bidra til å bygge sterke fagmiljøer og styrke forskerutdanningen med varig, bred og kvalitativ høy kompetanse. Den skal bygge videre på kunnskapen utviklet gjennom [https://www.forskningsradet.no/prosjektbanken/ - /project/NFR/237680](https://www.forskningsradet.no/prosjektbanken/-/project/NFR/237680) EVAPLAN-prosjektet som ble finansiert gjennom DEMOS, og annen aktuell planforskning. Det er et mål at satsingen skal bidra til å styrke utdanningstilbudene og institusjonene innenfor planfeltet og at relevante utdanningsinstitusjoner kobles på forskningen.

Nedenfor er det angitt fire hovedtemaer og noen eksempler på kunnskapsbehov innenfor disse. Det åpnes også for at søkere kan foreslå ytterligere undertemaer som er relevante innenfor bredden av planfeltet. Det er ingen rangering mellom hovedtemaene eller underpunktene under hovedtemaene.

Plan og marked - effektivitet og gjennomføringskraft i planleggingen

- Forholdet mellom kommune og marked, næringsliv, eierinteresser og ulike samfunnsinteresser
- Forholdet mellom målsettinger for samfunnsplanleggingen og den fysiske planleggingen - konsekvenser på kort og lang sikt
- Samspill mellom kommuner og forslagsstillere, og betydningen av forhandlings- og avtalebaserte prosesser
- Betydningen av geodata, eiendomsinformasjon og digitale verktøy i planleggingen

Plan- og bygningsloven - utvikling og bruk av det juridiske mulighetsrommet i loven og behov for nye virkemidler

- Juridiske virkemidler knyttet til plannivåene, arealformål, hensynssoner, planbestemmelser og retningslinjer
- Samspillet mellom virkemidler på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå
- Forutsetninger for transformasjon og fortetting med kvalitet. Samspill mellom og utvikling av virkemidler
- Plan- og bygningsloven som samordningslov og forholdet til relevante sektorlover
- Digitaliseringens påvirkning av viktige hensyn i plan- og bygningsloven og lovens påvirkning på digitaliseringsmulighetene

FNs bærekraftsmål - planleggingens rolle i å bidra til oppfølging av relevante mål

- Hvordan miljø- og klimamessige, økonomiske og sosiale hensyn kan vektlegges og eventuelt forenes
- Innovative måter å implementere bærekraftmålene på gjennom planlegging
- Kunnskapsgrunnlagets betydning for indikatorutvikling og måloppnåelse

Planleggingens kompetansegrunnlag - forhold som påvirker samfunns- og arealplanleggingen og krav til kompetanse hos ulike aktører

- Kompetanse- og kapasitetssituasjonen i offentlig sektor og i privat sektor, både innen planlegging, kart og geodata
- Utvikling av relevant offentlig kompetanse i planlegging gjennom innovasjon, eksterne aktører eller samarbeidsordninger
- Digitaliseringens og automatiseringens betydning for kompetanseutvikling innen plan- og geodatafeltet

4. Særlig om forholdet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Departementet ønsker en nær dialog med Forskningsrådet i oppfølgingen av prosjektene. Vi viser til ovennevnte tekst om hva som skal forventes av søkerne når det gjelder plan for hhv formidling og tilbakeføring av resultater. Det må avklares nærmere hva som vil være relevant oppfølging fra vår side, herunder om behov for eventuelle møter underveis og i etterkant, med de som skal gjennomføre forskningen. Dette vil være tema i styringsdialogen.

Med hilsen

Grete Haugdal (e.f.)
kontorsjef

Espen Koksvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer